

SAGORIJEVANJE NA POSLU

„Burn out”

COOKT, 11.01.2021.

Maja Papić, mag. psych.

Sadržaj:

- Upitnik- skala percipiranog stresa (Cohen i sur.)
- Stres i izvori stresa na radnom mjestu
- Sindrom sagorijevanja na poslu („burn out“) i rizični faktori
- Kako spriječiti pojavu „burn out-a“? Tehnike samopomoći-antistres tehnike i metode

UPITNIK:

- Skala percipiranog stresa

Rezultati:

NISKA RAZINA STRESA	Ukupni rezultat <15
SREDNJA RAZINA STRESA	Ukupni rezultat između 15-25
VISOKA RAZINA STRESA	Ukupni rezultat >25

STRES

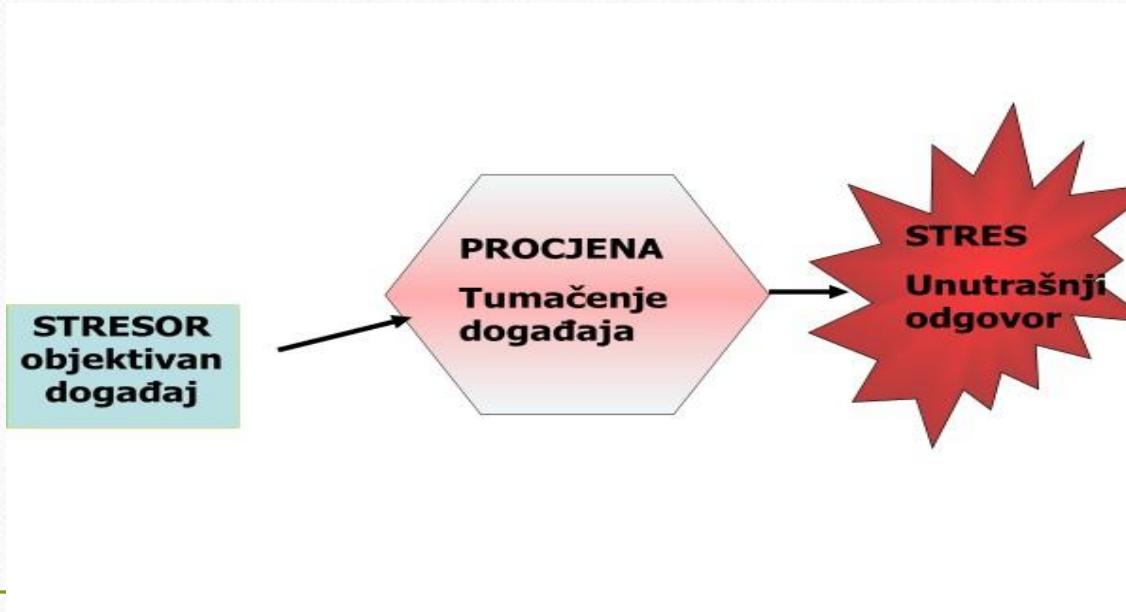
- **STRES** je normalna generalizirana psihofiziološka aktivacijska reakcija na prijetnje koje dolaze iz okoline i na zahtjeve koje okolina i druge osobe postavljaju pojedincu.

- 1. AKUTNI STRES
- 2. KRONIČNI STRES

- Neizbjegjan dio života; nije bolest već stanje.

STRESOR

- Objektivan događaj koji zahtijeva prilagodbu pojedinca

LAZARUSOV model stresa

Načini suočavanja sa stresom

3 F (Fight, Freeze, Flight)

1. Mijenjanje situacije- Fight
2. Prihvaćanje situacije - Freeze
3. Izbjegavanje situacije- Flight

IZVORI STRESA

---

1. Izvori stresa u obitelji
2. Izvori stresa na poslu-
profesionalni stres
3. Ostali (svakodnevni događaji, nedostatak vremena, konflikti s drugim ljudima...)

STRES NA RADNOM MJESTU

- reakcija, tj. odgovor na stresore koji čine širok raspon različitih podražaja povezanih sa uvjetima rada, načinom rada i radnim okolišem koji nisu u skladu s radnikovim sposobnostima, mogućnostima i potrebama.

IZVORI STRESA NA POSLU

- Radni uvjeti
- Osobine posla
- Organizacija rada
- Međuljudski odnosi

VANJSKI FAKTORI

IZVORI KOJI PRVENSTVENO OVISE O SAMOJ OSÓBI (UNUTARNJI FAKTORI)

- Nerealna (prevelika, pogrešna) očekivanja od posla
- Potreba za stalnom i potpunom kontrolom
- Preuzimanje sve odgovornosti
- Pretjerana identifikacija s posлом (posao je glavni ili jedini sadržaj i smisao života)
- Pretjerana upornost, rigidnost i tvrdoglavost u postizanju nekog cilja (pod svaku cijenu)
- Osjećaj nekompetentnosti
- Poopćavanje (npr. jedne konkretnе primjedbe na cijelu ličnost; jedne neugodne situacije na cijeli život)
- Nedostatak liste radnih prioriteta (sve je jednakо važno)

ZNAKOVI (simptomi)

- emocionalni (bespomoćnost, bezvoljnost, ljutnja, bijes, strah, promjene raspoloženja)
- kognitivni (zamišljenost, rastresenost, zaboravlјivost)
- tjelesni (napetost u mišićima, glavobolja, probavne smetnje, umor)
- ponašajni (povlačenje u sebe, agresivnost, nepažnja u radu, pojačano pušenje i konzumiranje alkohola)

Krajnja posljedica stresa na radu:

SAGORIJEVANJE
(burn out)

„KANDIDATI“:
perfekcionisti, oni koji idealiziraju posao, imaju visoka očekivanja, koji se ne znaju zauzeti za sebe

---

burn out = istrošiti se, ne uspjeti

- prolongirani odgovor organizma uslijed kronične izloženosti stresu u radnoj okolini- profesionalno sagorijevanje
- prema WHO u ICD-11 definiran kao profesionalni fenomen, a ne kao zdravstveno stanje
- u EU sagorijevanje na poslu drugi najčešći problem povezan sa poslom koji pogadja 28% radnika
- najviše izložena zanimanja čija je karakteristika svakodnevna interpersonalna interakcija i visoka razina odgovornosti (zanimanja orijentirana na rad s ljudima)

sindrom

EMOCIONALNO ISCRPLJENJE

iscrpljenje emocionalnih resursa= slabost, umor i gubitak energije, streljnost zbog budućih odlazaka na posao, razdražljivost

DEPERSONALIZACIJA

distanciranje i negativni stavovi prema poslu, radnoj okolini i suradnicima=
cinizam = pogrdna imena, apstraktni govor, odvajanje profesionalnog života, dulje pauze, žargon, intelektualna objašnjenja, ravnodušnost

SMANJENO OSOBNO POSTIGNUĆE

nedostatna radna izvedba što dovodi do subjektivnog osjećaja neučinkovitosti, nižeg samopoštovanja

INDIVIDUALNO

SOCIJALNO

PROFESSIONALNO

Stres vs. profesionalno sagorijevanje

- izgaranje je posljedica velikog stresa, ali **nije isto što i stres**
- dimenzija vremena: ljudi koji su pod velikim stresom osjećaju da ih preplavljuju obaveze i odgovornosti, ali će se osjećati bolje kada uspostave kontrolu nad okolinom i ispune obaveze
- “izgorjeli” čovjek to ne osjeća, on nije motiviran da se bori već mu postane svejedno
- pozitivne promjene u okruženju ne donose olakšanje, jer je izgubio očekivanja i nadanja

RIZIČNI FAKTORI:

---

1. Individualni (demografske karakteristike, osobine ličnosti, stavovi prema poslu)
2. Situacijski (karakteristike posla, zanimanja i organizacije)
3. Interakcija individualnih i situacijskih faktora - nekongruentnost zaposlenika i posla

FAZE SAGORIJEVANJA

1. Visoka očekivanja i idealizam
  2. Pesimizam i početno nezadovoljstvo poslom
  3. Povlačenje i izolacija
  4. Apatija i gubitak interesa

Posljedice „burn out-a”

- najčešće povezano s poteškoćama na polju mentalnog zdravlja
- ALI javljaju se i tjelesne i psihosomatske poteškoće
  - glavobolja; češće prehlada i gripa, gastrointestinalne poteškoće, poremećaj spavanja, koronarne i kardiovaskularne bolesti,
  - zahvaća sve aspekte života (brak/ partnerstvo, roditeljstvo, prijateljstvo...)

Prevencija i intervencije

važnost prepoznavanja sindroma

- mnogi simptomi sindroma izgaranja se pogrešno prepoznaju kao izraz patologije (depresivnost, iritabilnost, uzimanje sedativa), kao izraz neažurnosti (kašnjenje na posao, odustajanje, pad radne efikasnosti)- na njih reagira pojačanim pritiskom u pogledu radne discipline
- promjene u strategijama organizacije → ORGANIZACIJSKA : supervizija, selekcija zaposlenika i premještanje na drugo radno mjesto (radionice, trening asertivnosti, komunikacijskih vještina, treninzi relaksacije...)

+
- učenje i jačanje samog pojedinca raznim vještinama → INDIVIDUALNA
  - strategije suočavanja sa stresom i rad na otpornosti pojedinca (samoohrabrivanje, rekreacija, opuštanje)

U kolektivu...

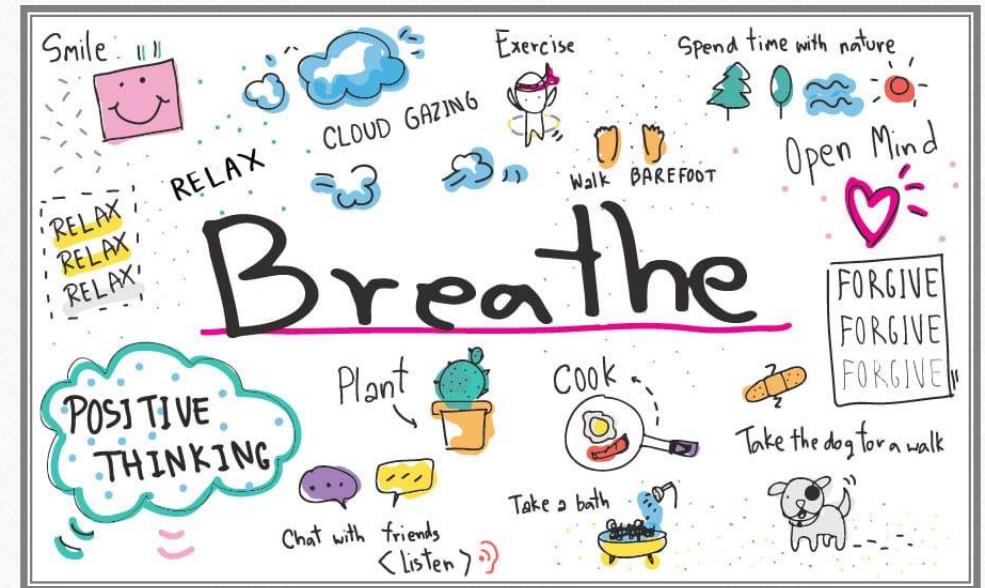

Dobre kolege moraju jedni drugima željeti dobro – i činiti jedni drugima dobro.

- tako da dozvoljavamo različitost i da uživamo u različitostima i da ih koristimo.

- U dobrom kolektivu kolege (3P):
- pomažu jedni drugima
- paze jedni na druge i
- podržavaju jedni druge.

Tehnike samopomoći

- Kreativna vizualizacija
- Progresivna mišićna relaksacija i autogeni trening
- Disanje s usredotočenom svjesnošću-mindfulness

Što još možete učiniti?

- Sagledati problem s druge strane i dopustiti drugim ljudima da nam pomognu
- Bavite se tjelesnom aktivnošću, uravnotežite svoju prehranu
- Svakog dana naći vrijeme za sebe (poželjno bez mobitela)
- Definirati svoje ciljeve u pozitivnim terminima, ne imati prevelika očekivanja od sebe
- Naučite prilagoditi svoje reakcije na stres

Budite
pozitivni

Sudjelujte

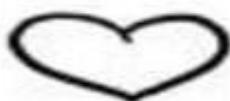

Učite

6 stvari
koje vas čine
sretnima na poslu

Budite
otvoreni

Zavolite
to što radite

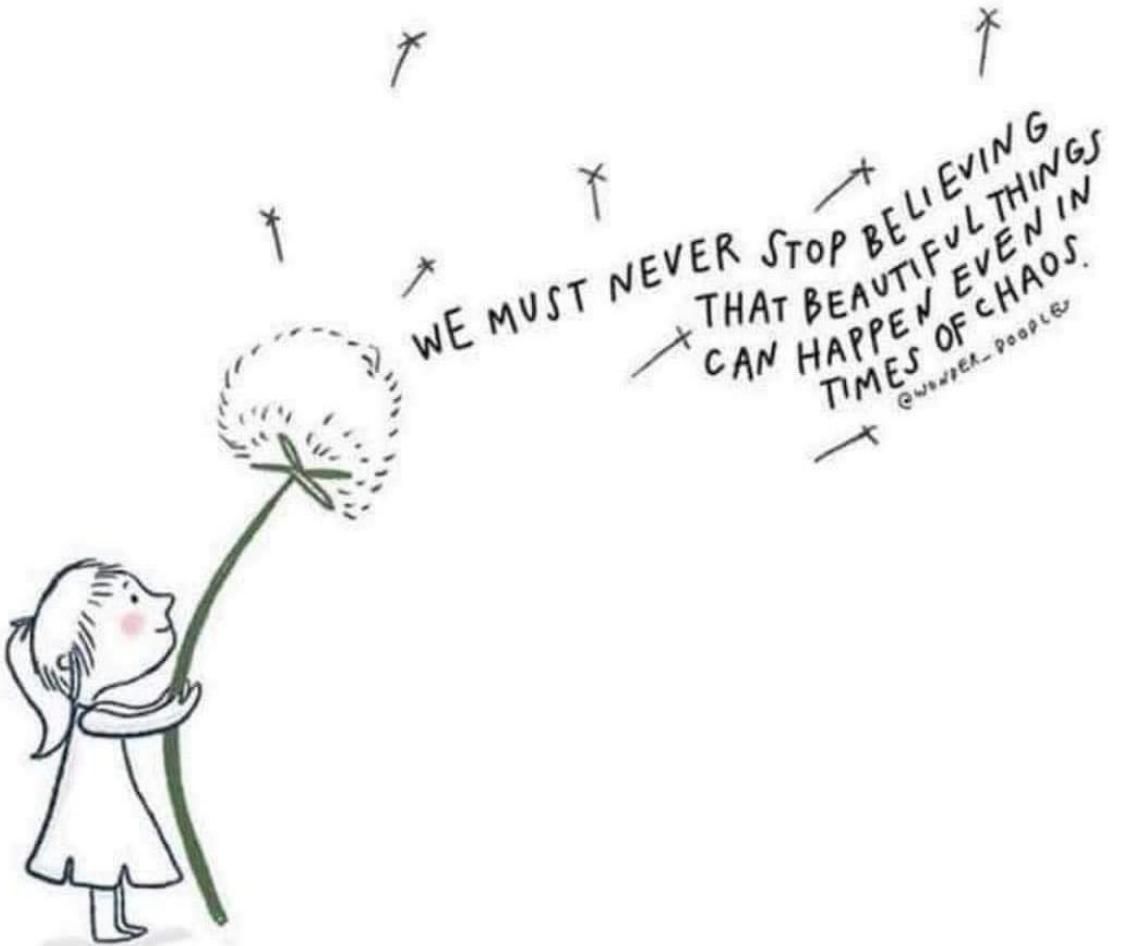
Pronadite značenje

Umjesto zaključka...

- *Kad imate problem zamislite što ćete o njemu misliti za pet godina. Nećete ga se ni sjetiti.*
- *Jedan od najvažnijih trenutaka u psihoterapiji jest onaj kada klijent napokon shvati da nitko neće doći: nitko neće doći i popraviti njegovo djetinjstvo, nitko neće doći i učiniti ga sretnim, nitko neće doći i spasiti ga. Ako želi poboljšati svoj život, mora nešto učiniti sam. Jednoga dana, za vrijeme grupne terapije, klijent s očitim smisлом za humor primijetio je:
“Stalno nam govorite kako nitko neće doći. Ali vi ste došli!”
“To je točno”, priznao sam.
“Ali ja sam došao samo da vam kažem kako nitko neće doći.”*

(N. Branden, psihoterapeut)

HVALA NA
PAŽNJI! ☺